

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORINING KASBIY TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI

Kopbayeva Baxtigul Ziyadinovna

**Qoraqalpog'iston Respublikasi Beruniy
tumani 11 sonli DMTT direktori**

Annotatsiya

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarini rahbarlikka tayyorlash jarayoni zamonaviy ta'lim muhitidagi tub o'zgarishlar bilan bevosita bog'liq bo'lgan murakkab ilmiy-pedagogik muammolardan biridir. Maqolada direktorning boshqaruv faoliyati samaradorligi strategik rejalashtirish, innovatsion menejment, liderlik, kommunikativ kompetensiyalar va uzluksiz kasbiy rivojlanish kabi omillar bilan chambarchas bog'liqligi yoritilgan. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarini tayyorlashning zamonaviy dasturlarida strategik boshqaruv, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, inqiroz holatlarini boshqarish, jamoani rivojlantirish hamda manfaatdor tomonlar bilan samarali hamkorlikni shakllantirishga alohida e'tibor qaratilishi lozimligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, direktor tayyorlash, boshqaruv kompetensiyalari, strategik rejalashtirish, innovatsion menejment, liderlik, o'zgarishlarga moslashuv, kommunikativ ko'nikmalar, uzluksiz ta'lim, boshqaruv samaradorligi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarini rahbarlikka tayyorlash murakkab ilmiy va pedagogik muammo bo'lib, ta'lim sifatiga zamonaviy talablarni hisobga olgan holda kompleks yondashuvni talab qiladi. Ushbu muammolar nuqtai nazaridan, maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorining boshqaruv faoliyati samaradorligi uning kasbiy tayyorgarligi darajasiga, o'zgarishlarga moslashish qobiliyatiga va innovatsion yondashuvlarni o'quv jarayonini boshqarish amaliyotiga birlashtirish qobiliyatiga bevosita bog'liqligini anglash juda muhimdir.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarini boshqaruvga tayyorlash har tomonlama va ko'p bosqichli yondashuvni talab qiladigan murakkab ilmiy va pedagogik vazifadir. Ta'lim sifatiga qo'yiladigan zamonaviy talablar va dinamik ravishda o'zgarib turadigan ta'lim muhiti maktabgacha ta'lim muassasasi rahbarlariga nafaqat o'zlarining kasbiy malakalarini yuqori darajada saqlab qolish, balki ularni doimiy ravishda rivojlantirish zaruriyatini tug'diradi. Direktorning boshqaruv faoliyati samaradorligi uning yangi sharoit va qiyinchiliklarga moslashish qobiliyati bilan bevosita bog'liq. Shu nuqtai nazardan, nafaqat hozirgi o'zgarishlarga javob berish, balki direktorlardan strategik rejalashtirish va innovatsion fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishni talab qiladigan kelajakdagi ta'lim tendensiyalarini bashorat qilish ham muhimdir. Direktorlarning kasbiy tayyorgarligi quyidagi jihatlarni qamrab olishi kerak:

Strategik menejment va rejalashtirish-muassasani rivojlantirish uchun uzoq muddatli strategiyalarni yaratish va amalga oshirishga tayyorgarlik, tashqi va ichki muhitni tahlil qilish qobiliyati, o'zgarishlarga javoban strategiyalarni moslashtirish.

Innovatsion menejment-dizayn fikrlash tamoyillarini o'rgatish, zamonaviy ta'lim vositalari va metodlaridan foydalanishni o'z ichiga olgan o'quv jarayoniga yangi texnologiyalar va yondashuvlarni joriy etish.

Liderlik va jamoani rivojlantirish-xodimlarni umumiy maqsadlarga erishishga ilhomlantiradigan va rag'batlantiradigan liderlik ko'nikmalarini shakllantirish, jamoa ichida samarali o'zaro munosabatlarni o'rnatish qobiliyati.

Aloqa va manfaatdor tomonlar bilan o'zaro aloqalar ota-onalar, mahalliy jamoalar va tartibga soluvchilar bilan muloqot qilish uchun zarur bo'lgan aloqa ko'nikmalarini rivojlantirish.

Uzluksiz ta'lim-doimiy o'qitish, shu jumladan seminarlar, konferensiyalar va professional tarmoqlarda ishtirok etish orqali kasbiy malakani saqlash va rivojlantirish.

Shunday qilib, maktabgacha ta'lim muassasasi direktorlarini ilmiy va pedagogik muammo sifatida boshqarishga tayyorlash boshqaruv faoliyatining nazariy va amaliy jihatlarini hisobga olgan holda kompleks yondashuvni talab qiladi. Asosiy e'tibor nafaqat bilimlarni uzatishga, balki zamonaviy ta'lim muhitida samarali rahbarlik qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va ko'nikmalarni rivojlantirishga ham qaratilishi kerak.

MTM direktorlarini tayyorlashning zamonaviy dasturlari bir nechta asosiy jihatlarni hisobga olishi kerak. Birinchidan, direktorga ijobiy ta'lim muhitini shakllantirish va saqlashga yordam beradigan liderlikni rivojlantirishni ta'minlash muhimdir. Ikkinchidan, o'quv jarayonini boshqarishda zamonaviy axborot texnologiyalarini o'zlashtirishga qaratilgan modullarni dasturlarga kiritish kerak. Uchinchidan, strategik rejalashtirish va inqirozni boshqarish metodlarini o'rganish juda muhim, bu direktorlarga tashqi muhitdagi o'zgarishlarga va muassasaning ichki muammolariga munosib javob berishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. I.U.Murakayev, I.S.Saidnazarov Menejment asoslari. –T.: O'zbekiston, 2001y.
2. J.Jalolov, I.Ahmedov.Marketing tadqiqotlari. –T.: 2005-y.
3. N.A.Volgina Ekonomika truda: rymochnye i sotsialnye aspekty: uchebno-metodicheskiy kompleks dlya podgotovki magistrrov. /Pod общ. red. N.A.Volgina.- M.: Izd-vo RAGS, 2010.
4. R.A.Fatxitdinov. Strategicheskiy marketing. "Piter"-M.:2006 g.
5. F.Valiyeva. "Maktabgacha ta'limda innovatsion menejment". O'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan Ziyo nashriyoti. 2022-y.
6. G'ulomov S.S. Menejment asoslari. – Toshkent: "Sharq", 2002.
7. Sharifxo'jayev M., Abdullayev Yo. Menejment. Darslik. – Toshkent: "O'qituvchi", 2001
8. Valiyeva F.R. To Develop Professional Training of Professional Education Specialists by Ensuring //International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD) Special Issue on International Research Development and Scientific Excellence in Academic Life Available Online: www.ijtsrd.com e-ISSN: 2456 – 6470 2021/